

ОСНОВНИ СУД У АА

ТУЖИЛАЦ: Повереник за заштиту равноправности Републике Србије, Београд, ул. Београдска бр. 70, за рачун Аурелије Долинге из АА, ул. Милунке Савић бр. 27, а уз њен пристанак

ТУЖЕНИ: Републички фонд за здравствено осигурање, Филијала АА, ул. Првомајска бр. 2, општина АА, кога заступа законски заступник, директор Марија Јефтић Белић

Ради: заштите од дискриминације

О Д Г О В О Р Н А Т У Ж Б У

1.Примили смо тужбу поднету од стране Поверенице за заштиту равноправности поднете за рачун, наводно дискриминисаног лица, малолетне Аурелије Долинге из АА, па у складу са одредбом чл. 297 ст. 1 Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 72/2011, 49/2013 – одлука УС, 74/2013 – одлука УС и 55/2014), у законом предвиђеном року, подносимо суду одговор на тужбу.

2.Наглашавамо да су неосновани сви наводи изнети у тужби у погледу наведеног дискриминаторског поступања Републичког фонда за здравствено осигурање, Филијале АА, те стога оспоравамо истакнути тужбени захтев у целости. У догађају који је описан у притужби осигураног лица и подносиољке притужбе Аурелије Долинге као и у самој тужби, а због којег је тужба и поднета, није било ниједног вида дискриминације.

3.Тачно је, како је наведено у тужби (параграф 2 тужбе), да се Првостепена лекарска комисија, у случају Аурелије Долинге није сагласила да се осигурано лице

Аурелија Долинга упути на амбулантно-специјалистички преглед у Психолошко саветовалиште у општину ББ јер наведена установа није у мрежи установа са којима Републички фонд за здравствено осигурање има закључен уговор али поред тога, лечење се могло обавити на подручју матичне филијале.

ДОКАЗ: неспорно, Изјашњење на притужбу Првостепене лекарске комисије Републичког фонда за здравствену заштиту, Филијала АА, Изјашњење на притужбу Републичког фонда за здравствено осигурање, Филијала АА, бр. 5544/2015, од 05.10.2015. године, саслушање законског заступника туженог, саслушање подносиоце притужбе у својству сведока.

4. Тужилац је оценио да је Републички фонд за здравствено осигурање поступајући на описани начин ускратио право Аурелији Долинги на здравствену заштиту те да је извршен акт посредне дискриминације јер је Аурелија Долинга због свог личног својства, због тога што је румунска држављанка и тешко се изражава на српском, стављена у неповољнији положај у односу на већинско становништво.

5. Ови наводи тужиоца су у потпуности неосновани јер је Републички фонд за здравствено осигурање у случају Аурелије Долинге поступао у свему са међународним стандардима који прокламују посебну здравствену заштиту деце и крећући се у границама позитивних правних прописа Републике Србије. У конкретном случају код Аурелије Долинге, од стране лекара специјалисте, утврђено је постојање одређених психичких тегоба, узрокованих очевом смрћу. Неспорно је оно што је у свом налазу и мишљењу констатовао и сам лекар који је прегледао подносиоце притужбе, да она живи са мајком у врло тешким условима, да стално плаче, изостаје из школе и како је лекар навео среће се са типичним проблемима тинејџерског доба, да јако тешко проживљава очеву смрт те да је попустила у учењу и често изостаје из школе. Препорука лекара је била да се Аурелија подвргне психолошком саветовању два пута месечно.

6. Законом о здравственом осигурању („Сл. гласник РС“, бр. 107/2005, 109/2005 – испр., 57/2011, 110/2012 – одлука УС, 119/2012, 99/2014, 123/2014 и 126/2014 – одлука УС), чл. 61 ст. 1 тач. 21, прописано је да се осигураним лицима здравствена заштита не обезбеђује у оквиру обавезног здравственог осигурања, између осталог, и за психолошко

саветовање услед промене понашања, третман лоших породичних односа и неспособност памћења и учења, што је неспорно случај код Аурелије Долинге. Но, и поред наведеног, а опет имајући у виду посебан статус Аурелије Долинге и заштиту коју она као дете ужива према Уставу Републике Србије и важећим међународним конвенцијама, тужени Републички фонд за здравствено осигурање, Филијала АА, је понудио лечење Аурелији Долинги у матичној филијали уз помоћ преводиоца иако је јасно да ни ту обавезу по закону Фонд није имао. Из наведеног се јасно утврђује да РФЗО није извршио ниједан вид дискриминације Аурелије Долинге већ је напротив, имајући у виду сва њена лична својства, понудио више од онога што Закон прописује у оквиру пружања здравствене заштите осигураним лицима и тиме обезбедио примену различитог третмана управо у циљу спречавања дискриминације те постизања и очувања равноправности.

7. Дакле, иако психолошко саветовање није обухваћено обавезним здравственим осигурањем, подносиоци притужбе понуђено је психолошко саветовање на подручју матичне филијале, у Дому здравља АА, уз учешће преводиоца који би решио проблем који се огледа у томе што подносиоци притужбе не говори добро српски. У тужби, тужилац наводи (параграф 9 тужбе) да психолошко саветовање представља личнији и интимнији облик пружања здравствених услуга, јер више залази у приватну сферу пацијента те да суштина психолошког саветовања неће бити остварена уколико се не успостави непосредан однос између лекара и пацијента што ће, како наводи тужилац, бити доведено у питање ангажовањем преводиоца. Ангажовање преводиоца, према ставу тужиоца, не представља ефективну и целисходну меру, нити адекватно решење у конкретном случају.

8. У вези са овим ставом тужиоца желимо најпре да нагласимо да апсолутно сваки вид здравствене услуге нужно подразумева залажење у приватну сферу пацијента. Такође, за одлуку суда и исход овог спора пред судом, од изузетног је значаја направити разлику између психолошког саветовања и психотерапије. Наиме, психолошко саветовање је метод у коме се уз помоћ стручњака, трага за решењем неког проблема. За разлику од психотерапије, психолошко саветовање је усмерено на конкретан проблем мањих размера и траје краће. Суштина психолошког саветовања је да пацијент током саветовања, са саветником – психологом, стекне увид у свој проблем и потенцијална решења, те да затим сам на основу тога пронађе решење које је најбоље за њега и његов живот. Психотерапија је са друге стране намењена решавању много дубљих и комплекснијих проблема, знатно

дуже траје па самим тим и подразумева однос поверења и непосредности између терапеута и пацијента, што код психолошког саветовања свакако није у првом плану. Психолошко саветовање је у том смислу директивније јер пацијент од терапеута добија конкретне задатке и упутства на којима сам мора радити те стога сматрамо, а што је био и став првостепене лекарске комисије, да присуство и учешће преводиоца ни на који начин не би довело у питање ефикасност и делотворност самог психолошког саветовања. Битно је имати на уму да је лекар специјалиста, Др Савић, који је у Дому здравља АА примио подносиоцу притужбе и извршио преглед, у свом налазу и мишљењу, препоручио за подносиоцу притужбе психолошко саветовање, а не психотерапију, сматрајући да је то најпогоднији метод за тешкоће са којима се суочава подносиоца притужбе. Сходно томе, и првостепена лекарска комисија је, поступајући у свему у складу са законом и одговарајућим подзаконским актима, размотривши целокупну медицинску документацију, дала оцену да се здравствена услуга која је била потребна подносиоци притужбе, могла пружити и реализовати на подручју матичне филијале иако се, понављамо, ради о здравственој услузи која, у складу са цитираним законским одредбама, није обухваћена обавезним здравственим осигурањем.

9.Сходно свему наведеном не може се прихватити став тужиоца (параграф 5 тужбе) да је осигураном лицу Аурелији Долинги ускраћено право на здравствену заштиту које је зајемчено Уставом Републике Србије (*„Сл. гласник РС“, бр. 98/2006*) и Законом о здравственој заштити (*„Сл. гласник РС“, бр. 107/2005, 72/2009 – др. закон, 88/2010, 99/2010, 57/2011, 119/2012, 45/2013 – др. закон и 93/2014*).

ДОКАЗ: налаз и мишљење лекара специјалисте Службе за здравствену заштиту жена и деце Дома здравља АА од 25.06.2015. године, саслушање сведока, Др Савића, лекара специјалисте Службе за здравствену заштиту жена и деце Дома здравља АА, Оцена Првостепене лекарске комисије Републичког фонда за здравствено осигурање, Филијала АА, бр. 1201/2015, од 31.07.2015. године, саслушање сведока, чланова Првостепене лекарске комисије, Др Јована Петровића, Др Марије Петровић и Др Слободана Јовановића

10.Сматрамо да у конкретном случају није било дискриминације по основу националне припадности и језика и да је постављени тужбени захтев неоснован. У прилог

томе да у спорном догађају који је у основи овог спора није било дискриминаторског поступања туженог говоре и позитивни прописи садржани у одговарајућим законским и подзаконским актима којима се уређује област у којој је наводно до дискриминације дошло. Наиме, Првостепена лекарска комисија Републичког фонда за здравствено осигурање, филијале АА, у свему је поступала у границама својих овлашћења и у складу са важећим правним нормама пре свега Закона о здравственом осигурању, Закона о здравственој заштити и подзаконских аката донетих на основу ових закона и у циљу њиховог спровођења.

11.Чланом 139 Закона о здравственом осигурању прописано је да се осигуранику обезбеђује остваривање права из обавезног здравственог осигурања у матичној филијали, осим ако наведеним законом није другачије предвиђено. Чланом 141 Закона о здравственом осигурању прописано је да осигурано лице остварује здравствену заштиту и код здравствене установе, односно код другог даваоца здравствених услуга, ван подручја матичне филијале, под условима прописаним овим Законом и прописима донетима на основу овог закона.

12.Правилником о начину и поступку остваривања права из обавезног здравственог осигурања („Сл. гласник РС“ бр. 10/2010, 18/2010 – испр. и 46/2010), чланом 17, предвиђено је да осигурано лице остварује здравствену заштиту у здравственој установи, односно код другог даваоца здравствених услуга, на подручју матичне филијале, са којим је закључен уговор о пружању здравствене заштите, а ван подручја матичне филијале под условима прописаним законом и овим правилником. Из неспорног чињеничног стања, јасно је да у конкретном случају нису постојали услови за остваривање здравствене заштите ван подручја матичне филијале.

13.У чл. 46 цитираног Правилника предвиђено је да када изабрани лекар оцени да осигураном лицу не може да се обезбеди одговарајућа здравствена заштита у здравственој установи на подручју матичне филијале, дужан је да изда упут за најближу одговарајућу здравствену установу ван подручја матичне филијале која може да пружи здравствену заштиту осигураном лицу, а на упут изабраног лекара, лекарска комисија матичне филијале даје претходну сагласност, осим у хитним случајевима. У тренутку прегледа осигураног лица и приликом сачињавања самог налаза и мишљења, од 25.06.2015. године, лекар специјалиста Дома здравља АА, Службе за здравствену заштиту жена и деце, није

имао у виду могућност обезбеђивања преводиоца, на коју је у својој оцени указала Првостепена лекарска комисија, те практично у тренутку давања упута није имао сазнања о могућности пружања здравствене услуге на подручју матичне филијале односно у самом Дому здравља АА. Сама могућност обезбеђивања и пружања здравствене услуге на подручју матичне филијале искључује могућност остваривања здравствене заштите у здравственој установи односно код другог даваоца здравствених услуга ван подручја матичне филијале.

14.Сходно одредбама Правилника о организаицији и раду лекарских комисија („Сл. гласник РС“, бр. 44/2006, 74/2006, 31/2007, 37/2008, 61/2008, 115/2008, 3/2010, 45/2010, 100/2011, 21/2012, 50/2014, и 146/2014), и то члана 10, којим се уређује надлежност првостепене лекарске комисије и чл. 17, а у делу о начину рада ових комисија, Првостепена лекарска комисија даје оцену, мишљење и предлог на основу медицинске документације, а по потреби и на основу непосредног прегледа осигураног лица. Првостепена лекарска комисија имала је у виду комплетну медицинску документацију везану за подносиоца притужбе као осигурано лице, укључујући и чињеницу да подносиоца притужбе слабо говори српски језик, што је наведено и у извештају лекара специјалисте који је прегледао подносиоца притужбе у Дому здравља у АА. Управо имајући у виду све наведено и посебно ценећи специфичност конкретне ситуације и водећи рачуна да се ради о детету које ужива посебну здравствену и сваки други вид заштите, Првостепена лекарска комисија, сачињена од троје лекара – лекара опште праксе, педијатра и лекара специјалиста интерне медицине, је оценила да се подносиоци притужбе у циљу реализације психолошког саветовања може обезбедити преводилац и да је то целисходнија и разумнија мера него да подносиоца притужбе два пута месечно, колико је према оцени лекара потребно спроводити саветовање, путује у други град, удаљен 35 километара и највероватније због путовања одсуствује из школе. Стога тврдимо да је Првостепена лекарска комисија Фонда у конкретном случају поступили разумно, ваљано и правично, у складу са цитираним законима и подзаконским актима, водећи рачуна пре свега о интересу осигураног лица.

15.Тужилац је у тужби навео (параграф 6 тужбе) и то да је тужени био у обавези да подносиоци притужбе плати потребне трошкове како би се обезбедило лечење у граду ББ. У том делу напомињемо да, чак и да је подносиоца притужбе упућена у други град

ББ удаљен 35 км, по Закону о здравственом осигурању (чл.104) не би имала право на накнаду трошкова превоза. Наиме, наведеним чланом прописано је да се накнада трошкова превоза у вези са коришћењем здравствене заштите обезбеђује осигураним лицима у случају упућивања у здравствену установу ван подручија матичне филијале ако је здравствена установа удаљена најмање 50 километара од места његовог становања. С обзиром да је град ББ удаљен 35 километара од општине АА, тужени, и да је упутио подносиоцу притужбе на психолошко саветовање не би имао основа да јој надокнади трошкове превоза те би наведено упућивање остало само на папиру и додатно оптеретило подносиоцу притужбе и њену мајку, а имајући у виду њихову финансијску ситуацију. Услед тога најадекватније и најправичније решење у конкретној ситуацији је управо било то да јој се обезбеди у матичној филијали адекватно психолошко саветовање уз помоћ преводиоца.

16.Напомињемо посебно да Републички фонд за здравствено осигурање, Филијала АА, нема уговор ни са једном установом у којој ради психолог који говори румунски језик те да је учешће преводиоца у здравственој установи на подручју матичне филијале тј. на подручју на којем подносиоца притужбе има пребивалиште, била практично једина могућност која је могла бити пружена Аурелији Долинги уз уважавање различитости ситуације у којој се она, као осигурано лице нашла, као и да здравствена установа у општини ББ није у мрежи установа са којом Републички фонд за здравствено осигурање, Филијала АА има закључен уговор, зато што се налази на територији другог управног округа.

17.Такође, наглашавамо да је подносиоца притужбе, уколико није била задовољна оценом Првостепене лекарске комисије, могла изјавити приговор Другостепеној лекарској комисији, у року од три дана од дана када јој је саопштена спорна оцена, о чему је она уосталом поучена усменим путем, када јој је саопштена сама оцена лекарске комисије. Оцена Првостепене лекарске комисије бр. 1201/2015 од 31.07.2015. године, такође садржи наведену поуку о правном леку. Подносиоца притужбе међутим, није искористила наведено правно средство, чиме је изразила своју сагласност са оценом Првостепене лекарске комисије.

18.Тужилац у тужби наводи (параграф 3) да је у овом случају дошло до посредне дискриминације, под чим се подразумева стављање у исти положај лица која се налазе у

суштински различитим ситуацијама. Тужилац износи став да би према лицима која се налазе у различитој ситуацији требало поступати различито у оној мери у којој је то нужно, како би им се омогућио једнак третман. У вези с тим тужени не негира потребу да се према лицима која се налазе у различитој ситуацији различито поступа да би се избегао неки од образаца дискриминације. И сам Европски суд за људска права је у једној од својих пресуда, у пресуди донетој у предмету Тлименос против Грчке (*представка бр. 34369/97, пресуда од 06.04.2000. године*), навео да право да се не буде дискриминисан може бити повређено и онда када држава без објективног и разумног оправдања пропусти да третира различито она лица чије се ситуације значајно разликују. Тужени не спори да је Аурелија Долинга, због недовољног познавања српског језика, заиста у значајно различитој ситуацији због чега и јесте различито третирана и то на тај начин што јој је пружање здравствене услуге омогућено на подручју матичне филијале уз помоћ преводиоца упркос чињеници да тужена филијала републичког фонда није имала обавезу да обезбеди спорну здравствену услугу јер она по закону не спада у корпус обавезног здравственог осигурања. На основу овога се може закључити да је Првостепена лекарска комисија тужене филијале Републичког фонда за здравствено осигурање, у конкретној ситуацији, узела у озбир лична својства осигураног лица те је сходно томе и понудила различит третман и обезбедила да се избегне ефекат дискриминације осигураног лица и подносиоце притужбе Аурелије Долинге. На овај начин је подносиоца притужбе, као припадница румунске националне мањине, привелегована у односу на припаднике већинског становништва који у оваквој ситуацији не би могли да остваре право на бесплатно психолошко саветовање јер оно није у корпусу обавезног здравственог осигурања. Овакво поступање туженог у конкретном случају представљало је акт позитивне дискриминације која је, не само пожељна у циљу заштите и унапређена положаја угрожених и маргинализованих лица и група, већ и предвиђена и дозвољена одредбом чл. 21 став. 3 Устава Републике Србије (*„Сл. гласник РС“, бр. 98/2006*). Цитираном одредбом је наиме предвиђено да се не сматрају дискриминацијом посебне мере које се предузимају ради постизања пуне равноправности лица или групе лица која су суштински у неједнаком положају са осталим грађанима.

19. Тужени ни у једном тренутку, супротно тврдњама тужиоца (параграф 8 тужбе), није спорио своју обавезу да Аурелији Долинги, као осигураном лицу обезбеди

остваривање права на здравствену заштиту, али све у границама постављеним законом и подзаконским актима, мимо којих се тужени не може кретати.

20. Тужилац је у тужби навео (параграф 6 тужбе) и то да је дошло до повреде начела приступачности здравствене заштите према Аурелији Долинги, а које је прокламовано Законом о здравственој заштити те у том смислу тужени истиче да у конкретном случају никако није дошло до повреде наведеног начела, а пре свега имајући у виду да је подносиатељки притужбе била понуђена одговарајућа здравствена заштита у складу са могућностима туженог, који се руководио превасходно најбољим интересом подносиатељке притужбе.

21. Тужбени захтев је неоснован и у делу у коме тужилац тражи да суд обавезе туженог да тужиоцу надокнади трошкове овог поступка будући да Повереник за заштиту равноправности ни према једном пропису нема право да тражи трошкове поступка.

22. С обзиром на све оно што је наведено, како у тужби тако и у нашем одговору на тужбу, с обзиром на све писане и друге предложене доказе, сматрамо да у спорној ситуацији није било дискриминације те предлажемо да суд, након што спроведе поступак и изведе и оцени све предложене доказе, у целости ОДБИЈЕ ТУЖБЕНИ ЗАХТЕВ КАО НЕОСНОВАН, а тужиоца обавезе на накнаду трошкове овог поступка, колико они буду изнели.

У АА, дана 30.11.2015. године

ТУЖЕНИ

Републички фонда за здравствено осигурање, филијала АА, кога заступа законски заступник, директор Марија Јефтић Белић

ТИМ БРЕЗЕ